

หลักการและเหตุผลในการยกเว้นพระราชบัญญัติควบคุมการเข้าซื้อสินค้า พ.ศ.

ของกระทรวงพาณิชย์

กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย โดยยกเว้นพระราชบัญญัติควบคุมการเข้าซื้อสินค้า พ.ศ. เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๒๑ เพื่อขออนุมัติหลักการ ทั้งนี้ โดยอาศัยแนวการร่างตามแบบของอังกฤษและญี่ปุ่น ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็มีมติรับหลักการตามข้อเสนอของกระทรวงพาณิชย์ เหตุผลในการยกเว้นนี้ก็เนื่องมาจากกระทรวงการคลังได้ออกประกาศให้มีการขออนุญาตจัดตั้งบริษัทเงินทุนขึ้น ได้มีบริษัทเงินทุนมาขออนุญาตจัดตั้ง ๑๓๐ บริษัท บริษัทเงินทุนเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจการลงทุนระยะสั้นและระยะยาว ส่วนทางด้านการเคหะที่อยู่อาศัยเป็นวัตถุประสงค์รอง ผลปรากฏว่า ๕๓ บริษัทมุ่งแต่กิจการด้านการจำหน่ายและการบริโภคอย่างเดียว เช่น กิจการให้เช่าซื้อ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้วิจัยแล้วเห็นว่าถ้าขึ้นปล่อยให้เป็นเช่นนี้ต่อไป ทั้ง ๑๓๐ บริษัท จะประกอบธุรกิจทำงานองเดียวกันนี้ทั้งหมดอันจะเป็นผลเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก เพราะมิใช่เป็นการลงทุนโดยเฉพาะ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ บริษัทเงินทุนได้ปล่อยสินเชื่อในการให้เช่าซื้อรถยนต์อย่างเดียวยิ่งถึง ๒,๐๐๐ ล้านบาท และการคิดอัตราดอกเบี้ยในการให้เช่าซื้อจากเงินต้นแล้วเฉลี่ยเท่ากันทุกเดือน โดยมีได้ลดอัตราดอกเบี้ยลงตามจำนวนเงินต้นที่ลดลง เพราะได้ชำระไปแล้วในแต่ละงวด ทำให้คิดอัตราดอกเบี้ยได้สูงถึงร้อยละ ๒๓ ต่อปี นอกจากนี้ถ้ามีการคิดชำระเงินแต่ละงวดก็ต้องเสียเบี้ยปรับ และถ้าชำระสองงวดติดต่อกันก็จะถูกยึดสินค้าคืน จึงเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคอย่างมาก และเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ

ในทางปฏิบัติ การเข้าซื้อรถยนต์นั้น บริษัทผู้ขายจะตั้งราคาขายเงินผ่อน และกำหนดเงินชำระล่วงหน้าไว้ เช่น ตั้งราคาารถไว้สองแสนบาท กำหนดเงินชำระล่วงหน้าห้าหมื่นบาท ส่วนที่เหลือก็ผ่อนกับบริษัทเงินทุน ผู้ซื้อจึงไม่มีโอกาสทราบราคาเงินสด

จำนวน คอกเบี้ย และรายการอื่น ๆ ซึ่งถ้าผู้ซื้อทราบว่าผู้ให้เขาซื้อคืออัตราดอกเบี้ยสูง ก็อาจไม่กล้าซื้อ การที่ผู้ให้เขาซื้อไม่มีโอกาสเปรียบเทียบและทราบรายละเอียดต่าง ๆ ทำให้กิจการค้านี้เจริญรุ่งเรือง แต่กลับเป็นผลเสียแก่เศรษฐกิจของประเทศ และแก่บรรดาผู้บริโภคทั้งหลาย

เมื่อไม่นานมานี้ ฝ่ายวิจัยบริกรรม ตลาดกองวิจัยสินค้า และการตลาด กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ ได้ทำการวิจัยการซื้อขายสินค้าในระบบเงินผ่อน เพราะปัจจุบันนี้การค้ำระบบเงินผ่อนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของบุคคล โดยทั่วไป สินค้าที่มีการซื้อขายเงินผ่อนมีตั้งแต่ขนาดเล็กระเภทสังหาริมทรัพย์ ตลอดจนสินค้าที่มีขนาดใหญ่ประเภทอสังหาริมทรัพย์ สินค้าที่จำเป็นแก่การดำรงชีพไปจนถึงสินค้าฟุ่มเฟือย เพราะวิจัยนี้ทำเฉพาะสินค้าที่เป็นสังหาริมทรัพย์เท่านั้น ส่วนสินค้าที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดินมิได้ทำการศึกษา เพราะมีลักษณะพิเศษกว่าสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป

การวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ

๑. ลักษณะทั่วไปของการซื้อขายสินค้าเงินผ่อน ตลอดจนผลดีและผลเสีย

๒. วิธีการซื้อขายสินค้าเงินผ่อนในประเทศไทย วิธีคิดอัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยที่ผู้ซื้อต้องจ่าย ลักษณะและเงื่อนไขในการทำสัญญา ตลอดจนการปฏิบัติเมื่อมีการผิดสัญญา

ทั้งนี้ ก็ปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ลักษณะทั่วไปของการซื้อขายสินค้าระบบเงินผ่อน

การซื้อขายสินค้าเงินผ่อนที่นิยมกันอยู่ในขณะนี้หมายถึงการซื้อขายสินค้าที่ผู้ซื้อยังไม่ต้องชำระเงินค่าสินค้าทั้งหมดในคราวเดียว เพียงแต่ชำระล่วงหน้าบางส่วน หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า เงินค่าน้ำ แล้วรับสินค้าไป ส่วนเงินค่าสินค้าที่เหลือก็มีการผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ในภายหลัง ระยะเวลาผ่อนส่งและจำนวนเงินที่จะผ่อนชำระแต่ละงวดนั้นแล้วแต่จะตกลงกัน การซื้อขายสินค้าเงินผ่อนอาจทำในรูปของการเช่าซื้อหรือทำในรูปของการซื้อขายโดยมีเงื่อนไข ดังนั้น การทำสัญญาซื้อขายสินค้าเงินผ่อนสามารถทำได้ ๒ แบบ คือ

แบบที่ ๑ สัญญาเช่าซื้อ การทำสัญญาแบบนี้กรรมสิทธิ์ในสินค้าจะไม่โอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะผ่อนชำระราคาครบถ้วน เมื่อมีการผิดสัญญา ผู้ขายมีสิทธิยึดเงินที่ผ่อนไว้แล้วทั้งหมด รวมทั้งยึดสินค้า และผู้ซื้อจะมีสิทธิจะเลิกสัญญาเมื่อใดก็ได้

แบบที่ ๒ สัญญาซื้อขาย การทำสัญญาในลักษณะนี้มี ๒ อย่าง คือ ให้กรรมสิทธิ์ในสินค้าโอนไปยังผู้ซื้อทันทีที่ตกลงกัน หรือกรรมสิทธิ์ในสินค้ายังไม่โอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะได้รับชำระราคาแล้ว เมื่อมีการผิดสัญญาเกิดขึ้นผู้ขายไม่มีสิทธิยึดสินค้าคืนทำได้เพียงเรียกเงินที่ค้างชำระเท่านั้น

ฉะนั้น การซื้อขายผ่อนส่ง ที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะชำระราคาครบแล้ว จึงมีลักษณะคล้ายกับการเช่าซื้อมาก การชำระระบบเงินผ่อนมีผลดีและผลเสีย ดังนี้

(๑) ผลดีของการชำระระบบเงินผ่อน

๑.๑ กานผู้ซื้อ ช่วยให้ผู้มีรายได้น้อยมีโอกาสซื้อสินค้าทั้งที่จำเป็นแก่การดำรงชีพ และสินค้าที่อำนวยความสะดวกในการดำรงชีพ ตลอดจนสินค้าที่บำรุงความสุขต่าง ๆ โดยไม่ต้องรอให้มีเงินก่อน และช่วยให้ผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัว ซึ่งมีทุนทรัพย์น้อยสามารถซื้ออุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ เช่น จักรเย็บผ้า ตู้เย็น ตู้แช่รวมรวมทุก ไว้ใช้ในอาชีพของตนได้

๑.๒ กานผู้ขาย สามารถขายสินค้าได้มากขึ้น แม้จะไม่ได้เงินทั้งหมดในทันที แต่ผู้ขายก็ได้เพิ่มคาคอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไว้ในราคาขายเงินผ่อนแล้ว

(๒) ผลเสียของการชำระระบบเงินผ่อน

๒.๑ ลดการออมทรัพย์ของประชาชนลง การชำระระบบเงินผ่อนก่อให้เกิดภาวะที่เรียกว่า การบังคับให้ต้องใช้จ่าย (Forced Spending) คือ มีภาระที่จะต้องจ่ายเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเมื่อผู้ซื้อซื้อสินค้าเงินผ่อนและรับสินค้าแล้วก็มีหน้าที่ต้องหาเงินมาจ่ายเป็นงวด ๆ มิฉะนั้นจะถูกยึดสินค้าคืน การซื้อสินค้าระบบเงินผ่อนดูเหมือนจะเป็นการออมทรัพย์ แต่การออมทรัพย์เมื่อนำไปชำระหนี้ที่สร้างไว้มิใช่การออมทรัพย์ที่ถูกต้อง

ระบบการซื้อขายสินค้าเงินผ่อนอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการทุจริตเกี่ยวกับการเงินขึ้นได้ เพราะสินค้าระบบเงินผ่อนสามารถหาซื้อได้โดยมีเงินจำนวนเพียงเล็กน้อย ทำให้ผู้ซื้อบางคนหาซื้อสินค้ามาไว้เป็นจำนวนมาก เมื่อซื้อแล้วก็มีหน้าที่ต้องผ่อนชำระ ในระยะต้นอาจจะมีความสามารถในการผ่อนชำระแต่ในระยะต่อไปอาจประสบปัญหาการเงินจึงพยายามทำผิดเพื่อที่จะได้เงินมาผ่อนชำระค่าสินค้า

๒.๒ ก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ เพราะระบบเงินผ่อนสนับสนุนให้มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย เพราะผู้ซื้อสินค้าต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นแก่การดำรงชีพโดยไม่ต้องรอสะสมเงินไว้ให้เท่าราคาสินค้าก่อน

๒.๓ ทำให้ประเทศขาดดุลการค้า ในกรณีที่มีการใช้ระบบเงินผ่อนระหว่างประเทศ คือ ผู้ขายสินค้าในต่างประเทศยอมให้ผู้สั่งสินค้านำสินค้ามาขายได้โดยยังไม่ต้องชำระเงินทันที แต่ให้ผ่อนจ่ายทีหลังเป็นงวด ๆ ผู้สั่งสินค้าจะสั่งสินค้าเข้ามาเป็นจำนวนมาก แม้จะมีทุนทรัพย์เพียงเล็กน้อย กรณีเช่นนี้อาจก่อให้เกิดการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินได้

๒. วิธีการซื้อขายสินค้าเงินผ่อนในประเทศไทย

(๑) หลักเกณฑ์ในการพิจารณา ผู้ซื้อ บริษัทเงินทุน ร้านค้า และตลอดจนบริษัทที่ดำเนินกิจการซื้อขายสินค้าเงินผ่อน มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ซื้อ คือ ผู้ขายจะมีพนักงานทดลองไปตรวจสอบฐานะอาชีพที่อยู่ของผู้ซื้อเพื่อทราบให้แน่ชัดว่าผู้ซื้อมีความสามารถที่จะชำระค่าสินค้าและสามารถปฏิบัติตามสัญญาและเมื่อมีการผิดสัญญาก็สามารถจะทวงถามได้ นอกจากตรวจสอบฐานะผู้ซื้อแล้ว ผู้ขายยังตรวจสอบฐานะและอาชีพของผู้ค้ำประกันด้วย ส่วนวงเงินรายได้จะต้องเป็น ๓ เท่าของจำนวนเงินที่จะผ่อนชำระ เช่น ต้องผ่อนชำระเดือนละ ๕๐๐ บาท ผู้ซื้อจะต้องมีรายได้ ๑,๕๐๐ บาทขึ้นไป

(๒) ลักษณะและเงื่อนไขในการทำสัญญา

สัญญาซื้อขายสินค้าเงินผ่อนกระทำในลักษณะเช่าซื้อเป็นส่วนใหญ่ ผู้ขายจะกำหนดแบบของสัญญาและเงื่อนไขต่าง ๆ ซึ่งเป็นแบบฟอร์มสำเร็จอยู่แล้ว ผู้ซื้อเพียงแต่พิจารณาว่าตนสามารถรับเงื่อนไขต่าง ๆ นั้นได้หรือไม่เท่านั้น ผู้ซื้อไม่มีส่วนในการต่อรองเงื่อนไขต่าง ๆ ในสัญญาได้เลย ผู้ขายจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนเงินที่

ต้องชำระครั้งแรก เงินไขเกี่ยวกับระยะเวลาผ่อนชำระ การยึดสินค้าคืนในกรณีผิดสัญญา
 เงินไขเกี่ยวกับการชำระหนี้จากจะต้องชำระหนี้ด้วยบุคคลอื่นบ้างกรณีมีเงินไข
 ต้องให้ธนาคารชำระหนี้หรือบางที่ยึดโฉนดไว้เป็นประกันอีกด้วย

(๓) อัตราดอกเบี้ย ผู้ขายคิดเพิ่มรวมไว้ในราคาขาย เงินผ่อนชำระ
 แต่ละงวดจะสูงหรือต่ำย่อมสุดแต่กำหนดระยะเวลาผ่อนส่ง จำนวนเงินที่ต้องชำระครั้งแรก
 ความเสี่ยงต่อหนี้สูญ ค่าใช้จ่ายในการติดตามเก็บเงินและการยึดสินค้าคืนเมื่อมีการผิด
 สัญญา

(๔) วิธีคิดอัตราดอกเบี้ยและค่างวด ลักษณะวิธีการคิดอัตราดอกเบี้ย
 และค่างวดของผู้ขาย ทำให้ผู้ซื้อต้องชำระดอกเบี้ยสูงขึ้น ตัวอย่าง

สินทรัพย์รถยนต์ ซึ่งมีราคาเงินสด ๒๕๐,๐๐๐ บาท เงินชำระล่วงหน้า
 (เงินค่าน้ำ) ผู้ขายส่วนมากมักกำหนดไว้ประมาณร้อยละ ๒๐ - ๓๕ ของราคาารถ ใน
 กรณีตามตัวอย่างเงินชำระล่วงหน้า ๕๕,๐๐๐ บาท เหลือจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระอีก
 ๑๖๕,๐๐๐ บาท

กำหนดเวลาผ่อนชำระ	๓๐	เดือน
ผ่อนชำระเดือนละ	๕,๕๐๐	บาท
ผู้ขายคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑ ต่อเดือนจาก-		
ต้นเงิน	๑๖๕,๐๐๐	บาท
ต้องเสียดอกเบี้ยเดือนละ ๑,๖๕๐ บาท จนครบ ๓๐ เดือน		
∴ ค่างวดที่ต้องจ่ายทุกเดือน ๕,๕๐๐ + ๑,๖๕๐	๗,๑๕๐	บาท
รวมค่างวด ๓๐ เดือน เป็นเงิน	๒๑๔,๕๐๐	บาท
บวกเงินชำระล่วงหน้า	๕๕,๐๐๐	บาท
∴ ราคาเช่าซื้อรถยนต์	๒๖๙,๕๐๐	บาท
ผู้ซื้อต้องเสียดอกเบี้ย ๒๖๙,๕๐๐ - ๒๕๐,๐๐๐	๑๙,๕๐๐	บาท

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ผู้ขายคอกเปี้ยจากต้นเงินที่ค้างชำระจริง คือ ๑๖๕,๐๐๐ บาท ในแต่ละเดือนจำนวนคอกเปี้ยที่ผู้ซื้อต้องจ่ายควรลดลงทุกเดือน เพราะจำนวนเงินต้นลดลง แต่วิธีคิดของผู้ขายทำให้ผู้ซื้อต้องชำระคอกเปี้ยเท่าเดิมจากต้นเงินที่ต้องผ่อนชำระครั้งแรก ซึ่งเมื่อคิดเทียบอัตราคอกเปี้ยแล้วจะเป็นร้อยละ ๒๒.๓ ต่อปี ไม่ใช่ร้อยละ ๑๒ ต่อปี (อัตราคอกเปี้ยร้อยละ ๑ ต่อเดือน)

(๕) ผู้ให้สินเชื่อ อาจเป็นบริษัทผู้ขายสินค้านั้นโดยตรง ซึ่งบริษัทนั้นจะมีแผนขายสินค้าของตนเอง หรือถ้าบริษัทหรือร้านค้าใดที่ไม่มีแผนผ่อนส่ง ก็จะทำให้บริษัทเงินทุนที่ดำเนินกิจการการค้าค้านี้เป็นผู้ออกคำสั่งสินค้าไปก่อนแล้วให้ผู้ซื้อผ่อนชำระกับบริษัทเงินทุนในภายหลัง

ข้อมูลที่ไต่จากการสัมภาษณ์บริษัทเงินทุน บริษัทขายรถยนต์ ร้านค้าต่าง ๆ สรุปได้ว่าสัญญาที่ทำระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ ผู้ขายจะเป็นฝ่ายระบุไว้ในสัญญาอย่างชัดเจนว่าผู้ซื้อ มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามอะไรบ้าง สัญญาที่ทำกันส่วนใหญ่จะมีลักษณะ ดังนี้

- ๕.๑ กำหนดวงเงินที่จะผ่อนชำระ
- ๕.๒ กำหนดระยะเวลาที่จะผ่อนชำระและจำนวนเงินที่จะต้อง

ผ่อนชำระแต่ละงวด

- ๕.๓ เรื่องกรรมสิทธิ์ว่าผู้ขายจะโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้ซื้อเมื่อผู้ซื้อ

ชำระเงินครบถ้วน

- ๕.๔ เรื่องการรักษา การใช้ และการเอาประกันภัย ระหว่างที่ยังชำระเงินไม่ครบถ้วน ผู้ซื้อต้องเป็นฝ่ายออกค่าใช้จ่าย

- ๕.๕ กรณีไม่ปฏิบัติตามหรือผิดสัญญาข้อ ๕.๔ ให้ถือว่าหมดสิทธิ์ผ่อนชำระตามข้อ ๕.๒ และให้ผู้ขายเรียกร้องให้ชำระเงินส่วนที่ขาดอยู่เต็มจำนวนได้

- ๕.๖ กรณีผิดนัดชำระเงิน ไม่ว่างวคใด ๆ ให้ถือว่าผิดนัดชำระทั้งหมด และยอมให้ผู้ขายใช้สิทธิเรียกร้องเงินส่วนที่ขาดได้เต็มจำนวน

- ๕.๗ ถ้าสินค้าถูกยึด อายัด สูญหายหรือถูกทำลาย ผู้ซื้อต้องชำระส่วนที่ขาดให้ผู้ขายตามจำนวนสัญญา

๕.๘ ในกรณีฉุกเฉิน ไม่ชำระเงินหรือผิดสัญญา ยินยอมให้ผู้ขายยึดสินค้าคืนเพื่อขายเอาเงินชำระค่ารถส่วนที่ขาด ถ้ามีเงินเหลือก็จะคืนให้แก่ผู้ซื้อ แต่ถ้ายายไม่ครบ ผู้ซื้อจะต้องชำระส่วนที่ขาดให้แก่ผู้ขายด้วย

การซื้อสินค้าเงินผ่อนต้องซื้อในราคาที่สูงเพราะต้นทุนในการดำเนินงานสูง บริษัทเงินทุนที่ดำเนินการเรื่องสินค้าเงินผ่อนคายนั้นจะเป็นผู้ซื้อสินค้าในราคาเงินสดให้กับบริษัทผู้ขายแล้วหลังจากนั้นบริษัทจะเป็นผู้กำหนดวงเงินที่ผู้ซื้อต้องผ่อนชำระแก่บริษัท เงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานได้มาจากเงินกู้จากธนาคารและเงินฝากจากผู้ฝาก เงินเหล่านี้ทางบริษัทต้องเสียดอกเบี้ยให้กับเจ้าของเงินและบริษัทต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงาน เช่น ค่าใช้จ่ายบริษัท ค่าพนักงานขาย เพื่อทำการตรวจสอบผู้ซื้อ และคอยติดตามเก็บเงิน

นอกจากนี้อัตราการเสี่ยงในการสูญหายของสินค้าที่ผู้ซื้อซื้อไป สินค้าใดที่สูญหายง่าย เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ ฯลฯ ผู้ขายยอมตั้งอัตราดอกเบี้ยไว้สูง เพราะสินค้าเหล่านี้สามารถเคลื่อนย้ายหลบหนีได้ง่าย

ฉะนั้น ผู้ซื้อจะต้องเป็นฝ่ายรับภาระดังกล่าวนี้ทั้งหมด โดยผู้ขายคิดรวมไว้ในค่าสินค้าแล้วทั้งสิ้น

ขณะนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ เกี่ยวกับการกำหนดเงินสูงสุดที่บริษัทเงินทุนจะให้เงินกู้แก่ผู้ต้องการเช่าซื้อประเภทรถยนต์ ซึ่งมีการจำหน่ายโดยวิธีเช่าซื้อเป็นจำนวนมาก มาตรการดังกล่าวจะช่วยควบคุมและลดการดำเนินงานธุรกิจให้เช่าซื้อสินค้าเงินผ่อนให้ดำเนินไปโดยเรียบร้อย นอกจากนี้ยังมีผลทางอ้อมโดยช่วยลดปริมาณการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปถึงช่วยลดภาวะการขาดดุลทางการค้าของประเทศอีกด้วย

นอกจากมาตรการดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้กำหนดแนวทางให้ธนาคารพาณิชย์จำกัต้องเพื่อเช่าซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยประเภทต่าง ๆ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้เพิ่มอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานของเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ธนาคารพาณิชย์กู้จากร้อยละ ๘ ต่อปี เป็นร้อยละ ๑๐.๕ ต่อปี เพื่อควบคุมการให้อินเตอร์ของธนาคารพาณิชย์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

มาตรการดังกล่าวจะมีผลช่วยสกัดกั้นการขยายกำลังซื้อสินค้าที่ไม่จำเป็น
แก่การครองชีพ หรือสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยให้ลดน้อยลง และจะช่วยให้ปริมาณการซื้อขาย
สินค้าเงินผ่อนลดลงด้วย

มาตรการทางการเงินดังกล่าวจะช่วยควบคุมให้ธุรกิจการซื้อขายสินค้า
เงินผ่อนลดน้อยลงและการดำเนินงานเป็นไปโดยเรียบร้อยเป็นธรรมทั้งผู้ซื้อสินค้าและผู้
จำหน่าย นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยช่วยลดการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
ของประชาชนลงและช่วยแก้ปัญหาภาวะकुศลการค้า การชำระเงินขาดकुศลซึ่งประเทศ
กำลังประสบอยู่ และเป็นการช่วยเพิ่มการออมทรัพย์ของประชาชนให้สูงขึ้นด้วย อันเป็น
ผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ

ผลของการวิจัยนี้^(๑) ทำให้กระทรวงพาณิชย์เสนอร่างกฎหมายว่าด้วย
การควบคุมการเช่าซื้อสินค้า เพราะตระหนักดีว่าการซื้อขายสินค้าผ่อนส่งนับวันจะขยาย
ตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ประเทศยังไม่มีกฎหมายควบคุมไว้โดยเฉพาะ นอกจากบท
บัญญัติบางมาตราในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น ผู้ขายมีโอกาสที่จะเอาเปรียบ
ผู้ซื้อโดยการกำหนดเงื่อนไขตามใจชอบ ทางราชการไม่อาจเข้าทำการตรวจสอบหรือ
ควบคุมแบบสัญญาหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ได้

โดยอาศัยเหตุผลที่ไ้กล่าวมาแล้วนี้ กระทรวงพาณิชย์และธนาคารแห่ง
ประเทศไทยจึงร่วมกันกร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเช่าซื้อสินค้า พ.ศ. และ
เสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

(๑) เนื่องจากในปัจจุบันนี้ ประชาชนมีความจำเป็นต้องอาศัยเครดิต
เพื่อการอุปโภคบริโภคสำหรับชีวิตประจำวันโดยการเช่าซื้อและซื้อสินค้าผ่อนส่งเพิ่มมา
ขึ้นทั้งชนิดและปริมาณของสินค้า แต่ยังไม่มีการออกกฎหมายควบคุมเพื่อให้การเช่าซื้อและ
การขายผ่อนส่งสินค้าให้ดำเนินไปด้วยความเป็นธรรม โดยไม่มีการเอาเปรียบกัน
และยังไม่มีกฎหมายควบคุมรักษาปริมาณการให้เช่าซื้อและการขายผ่อนส่งให้อยู่ในระดับที่

(๑) เรื่องเสร็จ ที่ ๑๒๐/๒๕๒๒ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา)

เหมาะสมอันจะเป็นผลดีแก่การส่งเสริมการลงทุนและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ไม่เกิดภาวะเงินเฟ้อ หรือขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงินอย่างรุนแรงจนเป็นที่เสียหายแก่ประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ

(๒) กระทรวงพาณิชย์และธนาคารแห่งประเทศไทยได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรมีกฎหมายจัดระเบียบการเข้าซื้อสินค้าทำนองเดียวกับต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญสองประการ คือ

๒.๑ เพื่อคุ้มครองประชาชนที่เข้าซื้อและซื้อสินค้าผ่อนส่งให้ได้รับความเป็นธรรม

๒.๒ เพื่อเป็นเครื่องมือดำเนินการเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อและดุลการค้าของประเทศ

(๓) ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเข้าซื้อสินค้า พ.ศ. มีหลักการพอสรุปได้ ๕ ประการ คือ

๓.๑ กำหนดหลักการเกี่ยวกับการจดทะเบียนและการประกอบธุรกิจให้เข้าซื้อและขายผ่อนส่งสินค้า และการรายงานการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานตามพระราชบัญญัตินี้ได้ผลตามวัตถุประสงค์

๓.๒ กำหนดวิธีการคุ้มครองประชาชนที่เข้าซื้อและซื้อสินค้าผ่อนส่ง ตั้งแต่วิธีการเสนอและการโฆษณาชักชวนประชาชนให้เข้าซื้อหรือซื้อสินค้าผ่อนส่ง การคิดดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเข้าซื้อ แอมและข้อความของสัญญาการบอกเลิกสัญญาการยึดสินค้าคืน การประเมินราคาสินค้า การชดเชยค่าเสียหายและการเรียกค่าปรับเมื่อมีการผิดสัญญา

๓.๓ กำหนดวิธีการควบคุมการเข้าซื้อเพื่อความเป็นธรรม และเป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น กำหนดอัตราดอกเบี้ย เงินงวดที่ต้องชำระ ระยะเวลาการชำระ การห้ามหรือการจำกัดการให้เข้าซื้อหรือขายผ่อนส่ง

๓.๔ กำหนดให้ผู้เช่าซื้อและผู้ซื้อสินค้าผ่อนส่งมีสิทธิร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ได้ เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับการเช่าซื้อหรือซื้อผ่อนส่ง หรือเมื่อผู้ให้เช่าซื้อหรือผู้ขายไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานตามพระราชบัญญัตินี้ได้ผลดีแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

๓.๕ กำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ

ร่างพระราชบัญญัตินี้จะให้มีค้ำแก่การให้เช่าซื้อและขายผ่อนส่งสินค้าที่ประกาศควบคุมเท่านั้น

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัตินี้และลงมติรับหลักการ เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๑ และได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยมีผู้แทนจากกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม และธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัตินี้กระทรวงพาณิชย์และธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมยกร่างโดยมีกระทรวงการคลังและกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เพราะการประกาศกำหนดจำนวนเงินที่จะให้สถาบันเงินทุนปล่อยสินเชื่อในค้ำเช่าซื้อและอัตราค่าเช่าซื้อของเป็นประกาศของกระทรวงการคลัง

กระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวข้องของทางด้านการผลิตสินค้าและการส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ คือ ถ้าเป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศก็จะกำหนดอัตราค่าเช่าซื้อไว้ต่ำกว่าสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ ระยะเวลาในการผ่อนชำระจะกำหนดมากกวาดเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมในประเทศทำให้จำหน่ายได้มากขึ้น

สำหรับร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเช่าซื้อสินค้า พ.ศ. ของกระทรวงพาณิชย์นั้น ปรากฏอยู่ในภาคผนวก ก. แนบท้ายวิทยานิพนธ์ฉบับนี้